

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jacobi Alvarez de Paz Opera

De Vita Spirituali, Eivsque Perfectione - Libri quinque

Álvarez de Paz, Jacobo

Lvgdvni, 1611

De Secunda imagine vitæ actiuæ, & contemplatiuæ. Cap. xv.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77833](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77833)

quidam magni medici egrotant. Ipsi tolerant scissuras vulneris, & aliis proferunt medicamenta sanitatis. Non est magna, quae saltantes coram Domino, hoc est, contemplatiuos, ridet, & humiles superba contemnit, quoniam nondum sciuit, se humilitate, orationeque iuuari, vt bona actione in Ecclesia fructificet. Nōdūm sciuit, quia Dominus messis vult rogarī, vt mittat operarios in messem suā, & quia Maria Martham adiuvat, quae (vt ait Richardus Victorinus) diuinum adiutorium illi implorat, quia frustra laborē impenderet, plāret, atque rigaret, nisi Deus incrementum daret. Itas ergo paruulas, & incipientes principio depinximus, vt à primordiis earum, ad maiorem perfectionem pedetentim procedamus.

De secunda imagine vitæ actiuae, & contemplatiuae.

CAPVT XV.

SECUNDAM igitur harum vitarum imaginem consideremus, & si forte in ea antiquulum adoleuerint, non parum utilitatis nobis accedet. Altera ergo imago ex duabus vxoribus Elcanæ conficitur. Habuit enim duas vxores, nomen vni Anna, & nomen secundæ Phenēna. Elcana, religiosum, animas Domino generantem, & verbum Euangelij administrantem significat: qui satis stultus erit, si Annam non diligit, & soli Phenennæ filios concipienti iungatur. Anna typus est vitæ contemplatiuæ. Phenenna verò imago vitæ actiuae. In quam sententiā Dionysius Richelius: Quidam per duas vxores vitam actiuam, & cōtemplatiuam intelligunt. Estque necesse in primis assumere vitam actiuam, exercendo se in actibus virtutum moralium, in luctu, & labore pœnitentiæ salutaris, in exterioribus misericordiæ operibus, & ita per vitam istam, tanquam per ianuam ad vitam ingredi contemplatiuam. Et nomina ipsa hoc mysterium præferunt. Nam Anna, quæ (vt ait Beda venerabilis) gratia, vel respondens, vel donās, interpretatur, quid aptius exprimeret, quam vitam in cōtemplatione positam? Hæc enim tota gratiosa, & pulchra est, atque vt quotidie pulchrior sit, Domino loquenti respondet, & tota illi absque timore se donat. Nequaquam ab spōso vocata, ait: Expoliam me tunica mea, quomodo induar illa? Laui pedes meos, quomodo inquinabo illos? Neque excusationes non surgendi præterdit, sed statim sine mora pessulum ostij sui aperit dilecto suo, vt eius vestigia imitando, sequatur, & nihil sibi reseruādo, omnia quæ habet, cogitationes, affectus, opera, ei, quæ diligit, magna volūate committat. Phenenna verò, quæ (vt idem sanctus Doctor ait) conuersa, sed cōuersio dicitur, quid commodius, quam vitam actiuam representabit, cuius opus est, mentem à vitis, & peccatis auellere, & ad Dominū ministerio virtutum, & bonorum operum reuocare? Egregie enim Bernardus, spirituales vitam describens, sic ait, Prudenter proinde, fratres, & non ad insipientiam nobis, spirituales elegimus vitam, castitati scilicet corpus, & seruituti subicere, & Deum, qui spiritus est, adorare in spiritu, & veritate. Vt ex his verbis nos, vitæ actiuae tribuamus subiectionem sensualitatis id est, morum cōuersionem, & cōtemplatiuæ Dei adorationē assignari discamus. Proprietates quoque, & actiones vtriusque sceminae hoc, quod asserimus, magis declarant. Nam fuerūt Phenennæ filij (inquit Scriptura) Annæ autem nō erant liberi. Sic cōtemplatiua vita hominum conspectum

A fugiens, & tota Deo inharere contendens, sterilis, minusque fructuosa imperita multitudini apparet: Actiua verò, dū vniuersis se offert, & in proximorum vsum, vtilitateque laborat, vtilior, & fecundior iudicatur. Nec mirum est, si homines ista iudicēt, vident enim contemplatiuos amare silentium, amplecti solitudinem, fugere turbas, vitare pia etiā opera misericordiæ, & charitatis. Considerant autem actiuos verba exhortatoria profudere, ciuitates incolere, turbas populorū frequentare, & pietatis, ac charitatis operibus distineri, quibus animarū salus perficitur. Cū verò homines videant in facie, hoc est, exteriora considerent, Deus autem solus intueatur cor, inde est, quod istos fecundos, & Ecclesiæ profucuos putent, illos verò infecundos, & minus proximis fructuosos existiment.

B Quid moror? De illis mulieribus scriptum est, Affligebat quoque eā, scilicet Annam, amula eius, nempe Phenenna, & vehementer angebat, in tantum, vt exprobraret, quod Dominus conclusisset vuluam eius. Et similiter (vt inquit Dionysius) quidam actiui, contemplatiuis tanquā otiosis, & inutilibus obloqui solent. Sed ineptè satis Phenenna se iactat, & tanquā multorum filiorum mater de fecunditate gloriatur. Imò ineptissimè Annam contemnit, quasi filios minimè generatam. Quia veniet tempus, & non longè est, cū hæc sterilis filij generabit, qui omnes Phenennæ filios, tum virtutis merito superet, tum dignitatis gloria præcellat. Denique sterilis peperit plurimos, hoc est, vnum (vt exponit Euthymius) qui plurimis præstitit, & quæ multos habebat filios, infumata est. Sic non minus ineptè actiui, aliquando contemplatiuis insultant, eosque despiciunt quasi inutiles, & minus sanctæ Ecclesiæ fructuosos. Hæc sanè magna cecitas est, dæmonis fraudibus plena, ad pacem religiosorum turbendam, & vinculum dilectionis rumpendum. Non sola actiua vita filios spirituales generat, non hæc sola est Ecclesiæ proficua, imò sæpe actiua videtur parere, & proximos ad bonam frugem cōuerrere, sed re vera cōtemplatiua est, quæ peperit, & animas à peccatis liberauit, & in Dei amicitia euexit. Hæc enim spiritualium filiorum generatio, nō tam à verbis, quam à gemitibus, non tam ab eloquentiā, quam ab oratione dependet. Vnde Paulus Colossensibus scribens, ait: Orationi instate, vigilātes in ea in gratiarum actione. Orantes simul, & pro nobis, vt Deus aperiat nobis ostium sermonis ad loquendum mysterium Christi. Contemplatiua autem vita est, quæ gemit, quæ orat, quæ ostium apertum, hoc est, corda audientium mollia, ad recipiendum verbum Dei (sic quippe interpretatur Chrysostronus) à Domino impetrat. Hæc igitur haud quaquā est sterilis, sed primo loco filios generat spirituales.

C Non dubium, quin puris actiuis, qui multum laborant, & nihil orant, qui multum loquuntur, & nihil cum affectu considerant; in die postremo illud eueniet quod pernici aui astuta succedit, de qua hæc scribit Ambrosius. Perdicem astuta, quæ aliena oia diripiat, hoc est, perdicis alterius, & corpore foucat suo, sed fraudis suæ fructum habere non posse, quia cū eduxerit pullos suos, amittit eos, quia vbi vocē ei⁹ audierint, quæ oua generauit, relicta ea, ad illā naturali quodā munere, & amore cōferūt quam verā sibi matrem ouorū generatione cognouerint: significantes hanc nutriticis fungi officio, illā parētis. Sic itaque incalsū proprios fudit labores, ac fraudis suæ pretio mulctatur. Vnde Hieremias ait: Clamauit perdidit, & cōgregauit, quæ nō peperit, id est, oua cōgregauit, & clamauit quasi ouās suæ fraudis affectu Sed

1. Mc. 10.
2.
Richard. in
cant. c. 8.

1. Reg. 1.
2.

Dionys. in
1. Reg. in
c. 1. ad 2.

Beda in
expos. in
Hebr.

Cant. 5.

Beda ibi
dem.

Bern. ser.
de septem
spiritibus.

1. Reg. 1.
2.

Dionys.
ibidem.

1. Reg. 2.
3.

Coloss. 4.
2.

Chryf. hō
10. ad
Coloss.

Amb. 6.
hebram.
c. 5.

Hier. 17.
11.

ludit operam, quia impenso labore alij educat, quos ipsa diuturno fœtu sedulitatis animauerit. Hoc, inquam, nimis actiui experientur, qui non claritate succenti, sed iactantia inflati, spiritualibus animarum ministeriis vacant, & Dei verbum feminat, atque in magna populorum frequentia concionantur. Modò sibi spirituales filios attribuunt, & tamquam proprios fœtus asciscunt, non contradicentibus veris parentibus, qui scilicet multum fleuerunt, multum orauerunt, multum pro animarum salute ad Dominum clamauerunt. Sed veniet tempus, cum Deus veritatem patefaciet; quâdo nimirum animæ à peccatis erectæ, religiosum laicum charitate feruentem, licet in tenebrosa popina commorantem, qui multum orauit, & non superbum, ac ambitiosum prædicatorem, qui multum vociferatus est, patre agnoscant. Tunc religiosi idiotæ anima admiras, & stupēs non sine exultatione illud Isaiæ dicit in corde suo. Quis genuit mihi istos? Ego sterilis, & non paries, transmigrata, & captiua: & istos quis enutrit? Ego destituta, & sola, & isti vbi hic erant? Et accipiet diuinum responsum: Quia orationes tuæ, & lachrymæ tuæ, quas pro animarum cōuersione fundebas, te istorum matrem fecerunt, quos literatus arrogans, nec Dominum rogans, & solo verbo & ostentatione laborans, sibi in filios arrogauerat. Non itaque vita contemplatiua sterilis est, sed potius spiritualis fecunditatis origo, quam oportet, vt veram matrem animarum suspicere, non vt inutilem, atque infecundam aspernari.

Sed quo ordine Anna filium Samuelē genuerit, & qua via tam nobilem natū habuerit, internis auribus audiamus; & qua ratione vita contemplatiua filios gignat, attentè consideremus, vt rixas istas inter actiuos, & contemplatiuos ablegātes, iam diu optatam pacem inter illos componamus. Anna propria sterilitatem considerans, præ tristitia flet, & nō capit cibum, neque aliquam cōsolationem admittit. Et similiter anima contemplatiua, illius sententiæ Salomonis oblita, Quia omnia tempus habent, & suis spatiis transeunt vniuersa sub cælo, & sua infœcunditatis causa tabescit, & filiorum absentia, ac dilatione tristatur. Qui mæror aded solet animam minus sapietem obruere, vt iam bono zelo in actiones externas effusa possit dicere: Mei autem penè moti sunt pedes, pene effusi sunt gressus mei,] vt secretū orationis deseram, & totum spiritum sine discretione profundam. Quid tristaris anima, quid tristaris, quasi iam omnino ad filios spirituales generandos inepta? Adhuc paruula es, adhuc tenera, & minus ad concipiendum idonea. Cogita, quia omnia tempus habent, & prius debes virtutibus adolefcere, & ad perfectionem spiritualis ætatis peruenire, quā filios Deo generes, & aliorum mater appelleris. Aduerte animo, quia nunc in principio cōuersionis tuæ, tempus est nascendi,] & ad diuinum amorem perueniendi, & postea erit tempus moriendi] pro fratribus, ita vt cum Paulo possis dicere. Quotidie morior per vestrā gloriā, fratres.] Nunc tempus est plātandi] ac in te ipsa virtutes inferendi, postea erit tempus euellendi] de cordibus aliorum, quod peperam à veterano hoste plantatum est. Nūc tempus occidendi, vt scilicet inordinatum tui amorem extinguas, & in matutino interficias omnes peccatores terræ,] & deinde erit tempus sanādi,] cum apta eris aliorum vulneribus mederi, & verbo doctrinæ infirmis mentibus curationem afferre. Nunc tempus destruendi] quæ malè in sæculo ædificaueras, & postmodum erit tempus ædificandi] cum opes aggregaueris, quibus valeas virtutum arcem in aliis extruere.

Isai. 49. 21.

Eccles. 3. 1.

Psal. 72. 2.

Eccles. 3. 2. 3. Cor. 15. 3.

Psal. 109. 8.

A Nunc tempus stendi] propria delicta, & postmodum erit tempus ridendi] atque gaudendi de impiorum à te facta cōuersione. Quia de prædicatoribus scriptum est: Euntes ibant, & flebant mittētes semina sua, venientes autem venient cum exultatione, portantes manipulos suos.] Nunc tempus plangendi] propter propria mala, & deinde erit tempus saltandi] ex deuotionis affectu propter fratrum bona. Nūc tempus colligendi lapides,] & parandi arma necessaria ad prælium, ac in posterum erit tēpus dispergēdi eos,] & insigendi in fronte Philistæi. Nunc tempus amplexandi] sponsum qui pascitur inter lilia,] ac deinceps erit tempus logē fieri ab amplexibus] cum charitatis dono perfecta dicas cum Paulo: Optabā ego ipsa anathema esse à Christo pro fratribus meis.]

B Nunc tempus acquirendi] dona, quæ postea distribuas, & deinde erit tempus perdendi] te ipsam; hoc est, laborandi, & affligendi, vt lucrum animarum requiras. Nunc tempus custodiendi] arcem mētis tuæ, & postea erit tempus abiiciendi] ex parte curam tuam, vt aliorum quoque curam admittas. Nunc tempus sciendi] cor tuum, & peccatorum dolor mollienti, ac deinde erit tempus consuendi,] hoc est, in bonum proximorum conficiendi sermonem ex sententiis scripturarum. Nunc tempus tacendi,] & postea tempus loquendi.] Quia (vt inquit Hugo) prius per silentium tempore tacendi discitur, quod postea per verbum tempore loquēdi preferatur.] Denique nūc tempus dilectionis Dei, & tempus belli aduersus ea quæ huic dilectioni obstitunt, & in posterum erit tēpus exercendi odij aduersus ea, quæ tuus dilectus odit, & tempus, inter occupationes, quietis & pacis.

C Omnia tempus habent,] & periculosum est in ipso spiritualis vita tyrocinio cupere iam matrem esse, & filios velle, quasi esses robusta, generare. Hoc ante tempus fructificandi desiderium, astus damonis est, vt homo proximis nihil proficiens, sibi plurimum oblit: Quem Laurentius Iustinianus his verbis egregiè describit. Hortatur etiam (& quidem de diabolo loquitur) ad prædicationes, ad sæcularium cōuersionem, & ad virorum mulierumque indistinctam collocaionem, illud Apostoli commemorans. Omnibus omnia factus sum, vt omnes lucrificam.] In his omnibus latent fraudes, & inimicorum laquei formidabiles, quibus capiuntur, qui carent prudentia, & elatum habent cor. O quot, qui iam inter astra nidos suos collocasse credebantur, occasione fraternæ charitatis, in lutum carnalis concupiscentiæ, turpiter corruerunt? Quot temporibus nostris fuerunt, & sunt, qui tanquam ardentes lampades, & mundi luminaria lucebant coram hominibus, paulatim ex frequenti sæcularium cōuersione, & confabulatione tepesacti, ad pristina opera sæcularis vitæ, miserabiliter redierunt? Quam multos quotidie intueri possumus, qui donec in humili statu, & sub obedientiæ disciplina perstiterunt, in mētis puritate, cordis celsitudine, & virtutis perfectione se custodierunt, sed post adeptam dignitatem, post assumptam pastorale officium, propter inuictos honores, & nimias occupationes, oblit quales fuerant, ad ima miserabiliter descenderunt.] Si hæc ita sunt, mirum est, o anima, quod tam cito præ dolore, & tristitia desceas, quia filios sponso non concipias, & magis mirabile est, quod tuos defectus non videas, imbecillitatem non sentias, & propriam perfectionem non cures, vt possis deinceps aliis proficere, & filios spirituales generare?

D Sed si hæc pericula proposuisse non sufficit, consolatur Helcana Annam dilectam vxorē suam, atque illius verbis consolatur Dominus hanc animam, nō

E

psal. 125. 6.

Cant. 6. 3.

Rom. 9. 3.

Hugo, lib. de inst. nomin. c. 16.

Laur. in lib. de discip. & perfect. monast. c. 12.

1. Cor. 9. 22.

vt in perpetuum insecundam derelinquat, sed vt interim, dum tempus est, lata, & quietam reddat. Dicit itaque illi: Anna cur fles? & quare non comedis? & quamobrem affligitur cor tuum? Numquid non ego melior tibi sum, quam decem filij? O efficax anima consolatio! Nam si Deum possidet, si eius conspectu gaudet, si sponsi amore, atque alloquio perfruitur, no est cur ex absentia filiorum se tristitia, & maerore coficiat. Non solum quia melius est Deum, salutem vtique, & vita animae possidere, quam sine possessione Dei, in animo tepido, & propriae salutis obliuio decere, imo, & innumeros filios generare. Nam quid prodest homini si vniuersum mundum luceatur, anima vero sua detrimentum patiat? Verum etiam, quia anima Deum possidens, & intellectu, atque affectu iugiter suo creatori inherens, sine dubio non erit sterilis, sed aut rationis efficacia, aut sanctitatis exemplo, aut (si ad id vocata sit) doctrinae verbo filios edet, liberis Phenenna, hoc est, animae tepida, atque distractae, potiores. Iam ergo hac consolatione animata, faciat, quod Anna, & speret in Domino, quia cum minus putauerit, filios ex sponso concipiet.

Quidnam fecit Anna? Primum quidem surrexit, postquam comederat, & biberat in Silo. Comedit igitur & virtutum pane se reficiat, bibat, & aqua compunctionis se faciat, imo & vino doloris peccatorum se inebriet; Nec timeat oburgationem Helij, tepidi facerdotis, qui aestimauit eam temulentam, & dixit: Vtique ebria eris; digere paulisper vinu, quo mades. Hanc, inquam, reprehensionem non timeat, quia haec ebrietas ex vino compunctionis procedens, summa sobrietas est, & verè se poterit excusare. Nequaquam, Domine mi, na anima infelix nimis ego sum, vinumq; delectationis mundanae, & omne quod inebriare potest, non bibi, sed effudi animam meam in conspectu Domini. Deinde hoc pane, & vino refecta, surgat, mundana deserens, & creaturaru affectus, & cogitationes abiiciens, ingrediatur templu cordis sui, & oret ad Dominum fles largiter, & ex multitudine doloris, ac maeroris, ita loquatur. Domine exercituum, si respiciens videris afflictionem famulae tuae, & recordatus mei fueris, nec oblitus ancilla tuae, dederisque seruae tuae sexum virilem, fructum scilicet animarum, quae verè & ex animo se ad vitam virtutis conuertant: Dabo eum Domino omnibus diebus vitae eius, neque hunc filium meis viribus, aut labori ascribam: Nouacula, inquam, non ascendet super caput eius, quia opus huiusmodi ad inanem gloria non referam. Hac oratione, zelo animarum accessa se fieri filiorum matrem, & proximorum adiutricem efflagitet. Recordabitur profecto eius Dominus, & post circulum dierum, cum scilicet iam erit tempus concipiendi, & pariendi (nam omnia tempus habent) concipiet ex sponso verbum efficax, & validum, & pariet filium, vocabitque nomen eius Samuel, eo quod à Domino postuisset eum. Quidnam hoc, quod ista anima vocat filium Samuelem, id est, postulatam, vel positam à Deo? Nisi quod verbum suum implens, & debitam fidelitatem Deo seruans, fructu animarum, non sibi tribuit, sed Deo intentione sincerissima ascribit: Vocat enim eum postulatam, quia non industria tantum sua eam genuit, sed à Domino orando, flendo, & postulando promeruit.

Haec igitur duae uxores Helcanae, duas vitas, actiuam, & contemplatiuam, iam aliquantulum proficientes, nondum tamen perfectas, significant. Proficientes quidem, quia illa generat filios, & non sine fructu, & animarum emolumento laborat: haec verò gemit, & talis est, vt filium à Deo impetret, & sociam conuitia sine indignatione sustineat. Sed nodu perfectae sunt:

A quia actiuam, suo labori externo, & no amori interno, nec precibus, proximorum salutem arrogat, & contemplatiuam, nec dum saeculo mortua est, siquidem aliorum obmurmurationibus impetita, non aequanimiter sustinet, sed pra tristitia dolet, & ingemiscit. Hoc tamen non mirum esse alicui debet, quia omnia tempus habent. Veniet sane tempus cum iniuriaru nullam rationem habebit, cum spe diuinae promissionis erecta & caelestibus consolationibus satiata, optime in illam quadrabit. Et vultus illius non sunt amplius in diuersa mutati: illa namque vniuersitas vultu, non se amplius in diuersa mutantium (vt Rupertus ait) nihil aliud est, quam identitas cogitationum, & valde intenta earundem perseverantia precum. Haec faciet, vt & iniurias imperfectorum contemnat, & obmurmurationes in se ipsis confidentium irideat.

De tertia imagine vitae actiuae, & contemplatiuae.
CAPVT XVI.

ERTIA imago vitae actiuae, ex duabus vxoribus Iacob, filiabusque Laba, Lia, & Rachele, defumitur. Habebat enim Laban (vt sacra narrat Historia) duas filias, nomen maioris Lia, minor verò appellabatur Rachel: sed Lia lippis erat oculis: Rachel decora facie, & venusto aspectu. Istarum illa prior, quae laboriosam vel fatigatam sonat, vita in actione positam innuit. Nam, & labor in actione est, & qui curarum onere premitur, molestiis, ac sollicitudinibus fatigatur. Haec verò, quae ouem, vel pascerem, vel visum principium significat (vt placuit Beatissimis Cypriano, & Gregorio) vitam praefert in contemplatione constitutam. Nam sicut ouis mansueti, simplicitate gaudet, caelesti doctrina pascitur, atque verbi diuini consideratione perfruitur. Quod his verbis docuit Gregorius. Has vitasque (scilicet vitas) si aut ante nos dictum est, duae beati Iacob mulieres signauerunt. Lia videlicet, & Rachel. Lia quippe interpretatur laboriosa, Rachel verò, ouis, vel visum principium. Actiuam autem vitam laboriosa est, quia defudat in opere, contemplatiua verò simplex, ad solum videndum principium anhelat, videlicet ipsum qui ait: Ego sum principiu, propter quod, & loquor vobis.] Licet autem dixerimus vitam contemplatiuam, tempore, & dignitate esse maiorem, non mirum, si nunc actiuam per Liam maiorem sororem, & contemplatiuam per Rachelem minorem signetur; quia post humani generis lapsum, vita actioni dedita in quocumque viro iusto maior, id est prior est, quam vita contemplationibus diuinis addicta. Vnde recte Beda: Prior est in eruditione hominis labor boni operis, quam requies contemplationis. Seruiuit Iacob pro Rachele septem annis nulla facta mentione Lia, qui pauci illi videbatur, pra amoris magnitudine. Quia licet vir iustus opera iustitiae diligat, & occupationes vitae actiuae non respiciat, non tamè haec propter semetipsam experit, sed beneficio illius ad puritatem animi, ad quietem mentis, & ad Dei contemplationem venire concupiscit. Nec mirum est, quod ingens labor pro coniugio huius vitae susceptus, leuis, & nullius momenti videatur, quia amor vehemens, quo iustus Dei contemplationem, id est, veram sapientiam amplectitur, assium laboris temperat, & sensum molestiae occurrentis euacuat. Quid miraris (inquit Richardus de sancto Victore) secundum magnitudinem pulchritudinis, erat magnitudo dilectionis. Certè, si in laudem sapientiae aliquid tentare volueris, minus erit quantumq;

1. Reg. 1. 18.

Ruper. 3. in cant. n. illud c. 4. Vulnera sui cor meum, &c.

Gene. 29. 16.

Cyp. de car. op. Chri. in profan.

Greg. 14. in Ezech.

Ioa. 8. 25.

Beda in Genes. 29.

Richard. Beniam. in orat.